

مدل بلوغ مدیریت پروژه سازمانی

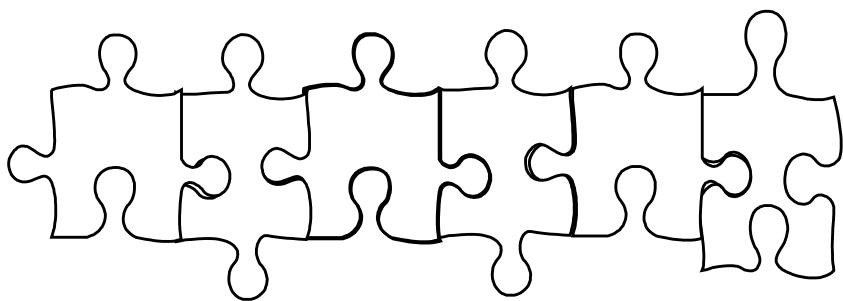
Organizational Project Management
Maturity Model (OPM3)

آرنوش شاکری
دانشجوی دکترای مهندسی صنایع
دانشکده مهندسی صنایع دانشگاه علم و صنعت ایران

فهرست مطالب

- ↳ بخش ۱: مفاهیم OPM3
  - ↳ معرفی مزایای OPM3، مدیریت پروژه سازمانی، OPM3 و استراتژی سازمان
- ↳ بخش ۲: فرایند ایجاد OPM3
  - ↳ تاریخچه، ایندیکاتورها
- ↳ بخش ۳: مدل OPM3 در بخش Knowledge
  - ↳ اجزای مدل OPM3 برترین عملکردها، توانمندیها، نتایج، شاخصهای کلیدی عملکرد، مثال، دایرکتوری ها
- ↳ بخش ۴: مدل OPM3 در بخش Assessment
  - ↳ IPECC، SMCI، ساختار بلوغ، ارزیابی، خودارزیابی، نتایج
- ↳ بخش ۵: مدل OPM3 در بخش Improvement
  - ↳ چرخه بهبود OPM3
- ↳ بخش ۶: خلاصه
- ↳ بخش ۷: پرسش و بحث
- ↳ پیوستها: نرم افزار OPM3

OPM3 مفاهیم

5/29/2007

Organizational PM Maturity Model (OPM3)

۳

معرفی

- « **بلوغ (Maturity):** نشانگر وضعیت توسعه یافتنگی کامل
- « **مدل (Model):** چارچوبی که سازمانها می توانند برای شناسائی، استقرار و نگهداری توانمندیهای مورد نیاز، بکار گیرند

- « این مدل **بلوغ شامل:**
- « روشها و ابزارهایی برای تسهیل ارزیابی
- « روشهایی برای شناسائی نتائص
- « نشانگرهایی برای مسیرهای بهبود

5/29/2007

Organizational PM Maturity Model (OPM3)

۴

معرفی (ادامه)

پروژه (Project) ↳

- « مجموعه فعالیتهای برای دستیابی به هدف مشخص (ایجاد محصول، خدمت یا نتیجه)، با صرف زمان و هزینه و با کیفیت مشخص (PMBOK)
- « فعالیتهای موقت و منحصر بفرد

سازمان پروژه محور (Project based Organization) ↳

- « سازمانی که اهداف استراتژیک خود را از طریق اجرای پروژه‌ها محقق می‌سازد

5/29/2007

Organizational PM Maturity Model (OPM3)

۵

معرفی (ادامه)

- « OPM3 سازمان را قادر می‌سازد تا پروژه‌های درست را در مسیری درست که بر اساس استراتژیهای سازمانی است، به انجام برساند.

“OPM3 provides a **mechanism** to **advance** your organization's **strategic interests** through the efficient and successful **execution of projects**.
An Executive's Guide to OPM3

- « OPM3 برای سازمانهای در صنایع مختلف، اندازه‌های متفاوت و در مکانهای گوناگون قابل استفاده است
- « بر پایه بهترین عملکرد های (Best Practices) قابل قبول که توسط افراد خبره و در طی فرایند دلیل بدست آمده اند.
- « توسعه OPM3 بر مبنای مدل فرایندی

5/29/2007

Organizational PM Maturity Model (OPM3)

۶

OPM3 مزایای

«مزایای OPM3»

- «پاسخ به سوالات بسیار مهمی در پروژه ها در ارتباط با سطح بلوغ فعلی سازمان»
- «شناسائی توانمندیهای خاص سازنده ایجادکننده عملکرد و وابستگی آنها»
- «ارائه مدلی منعطف و حمایت کننده از نیازهای منحصر بفرد هر پروژه»
- «نمایش موفقیت در پروژه برای مدیریت پروژه»
- ...»

تفویت ارتباط بین برنامه ریزی استراتژیک و اجرای آن؛
لذا ایجاد قابلیت پیش بینی و قابلیت اطمینان در خروجی های پروژه و هماهنگی آنها با موفقیت
پروژه

5/29/2007

Organizational PM Maturity Model (OPM3)

▼

(OPM) مدیریت پروژه سازمانی

«OPM3. ”مدیریت پروژه سازمانی“ را اینگونه تعریف می کند:

«کاربرد سازگار دانش، مهارت‌ها، ابزارها و تکنیک‌ها در فعالیتهای سازمانی و پروژه‌ها، برای دستیابی به اهداف استراتژیک یک سازمان از طریق پروژه‌های آن.»

“The application of **knowledge, skills, tools, and techniques** to organizational and project activities to achieve the aims of an organization through projects.”
Paper from 2003 PMI North American Congress

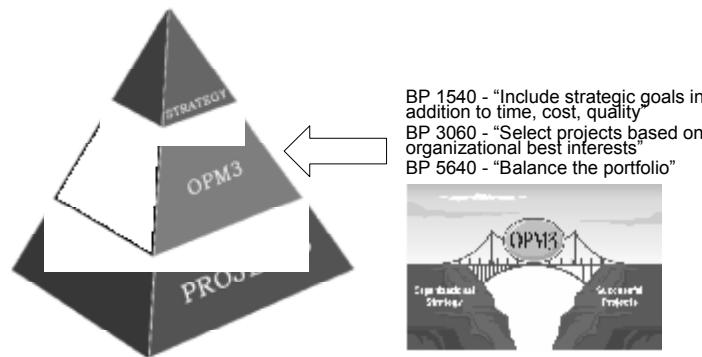
5/29/2007

Organizational PM Maturity Model (OPM3)

^

OPM3

پلی برای رسیدن به استراتژیها از طریق و پروژه ها

◀ کاملاً واضح است که پروژه هائی که در راستای سیاست های اساسی ارائه می شوند، عموماً موفق تر خواهند بود.

5/29/2007

Organizational PM Maturity Model (OPM3)

۹

OPM3

پلی برای رسیدن به استراتژیها از طریق و پروژه ها

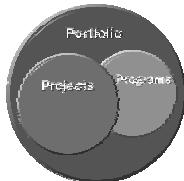

5/29/2007

Organizational PM Maturity Model (OPM3)

۱۰

OPM3 و سازمان

OPM3

« مجموعه‌ای از استانداردها برای مدیریت پروژه‌ها، برنامه‌ها و پورتفولیوها (با هدف تحقق استراتژی‌های سازمان)

« مدیریت پروژه (Project Management)

« کاربرد دانش، مهارت، ابزارها و تکنیک‌ها در پروژه‌ها؛ برای دستیابی به نیازمندی‌های پروژه

« مدیریت برنامه (Program Management)

« مدیریت ماهنگ و مرکز یک برنامه (مجموعه‌ای از پروژه‌های مرتبط با مدیریت ماهنگ) برای دستیابی به اهداف استراتژیک

« مدیریت پورتفولیو (Portfolio Management)

« مدیریت متصرفک یک یا چند پورتفولیو (سبد پروژه) یا مجموعه‌ای از پروژه‌ها و/یا برنامه‌ها

5/29/2007

Organizational PM Maturity Model (OPM3)

۱۱

مجموعه PMI برای بهبود سازمانی

افراد

سازمان

پروژه‌ها

5/29/2007

Organizational PM Maturity Model (OPM3)

۱۲

محصولات OPM3

Organizational
Project Management
Maturity Model
(OPM3)

◀ محصولات

◀ كتاب

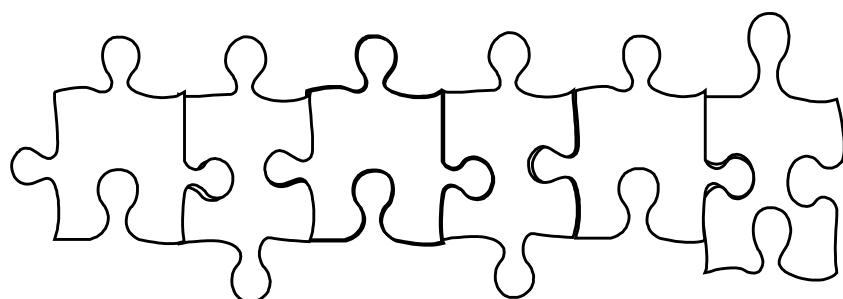
CD ◀

5/29/2007

Organizational PM Maturity Model (OPM3)

١٣

فرایند ایجاد (تاریخچه)

5/29/2007

Organizational PM Maturity Model (OPM3)

١٤

OPM3؛ زیربنائی قدرتمند

« ایجاد شده توسط PMI »

» موسسه غیرانتفاعی تاسیس شده در سال ۱۹۶۹

» دارای بیش از ۱۲۰۰۰ عضو از ۱۳۵ کشور دنیا

» رهبر حرکتهای نوین مدیریت پروژه در دنیا

OPM3 «

» زیربنای بسیار قوی، مبتنی بر بررسی ۲۷ مدل بلوغ موجود ...
Prince2, P3M3, ISO 10006, CMMI, CMM

» همکاری افراد و سازمانهای متعدد فعال در زمینه مدیریت پروژه

» همکاری بیش از ۸۰۰ متخصص مدیریت پروژه از ۳۵ کشور مختلف

» منطبق با پیکره دانش مدیریت پروژه (PMBOK®)

5/29/2007

Organizational PM Maturity Model (OPM3)

۱۵

OPM3؛ انتشار

« تاریخچه »

» کسب امتیاز OPM3 PMI توسط در سال ۱۹۹۸

» نهائی سازی در سال ۲۰۰۲

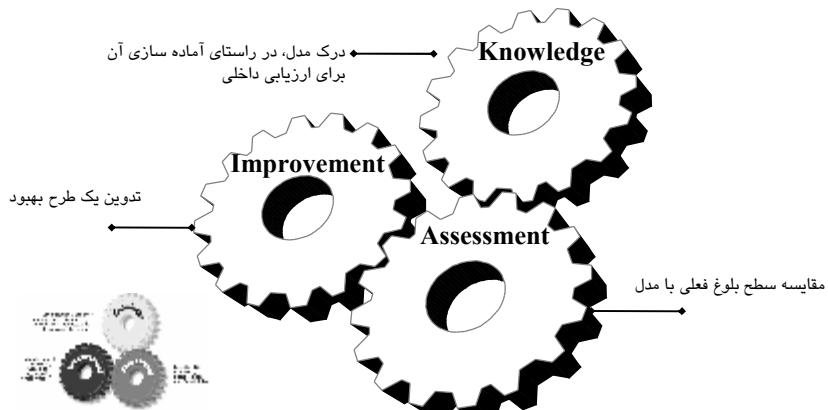
» انجام کار تحقیقاتی بسیار سنگین و جامع

5/29/2007

Organizational PM Maturity Model (OPM3)

۱۶

ابعاد OPM3

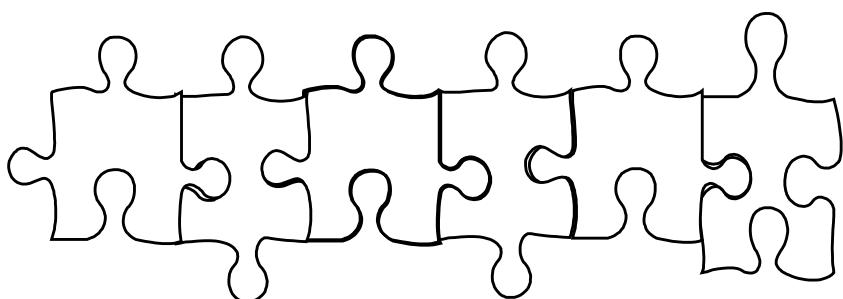

5/29/2007

Organizational PM Maturity Model (OPM3)

۱۷

مدل OPM3 در بخش Knowledge

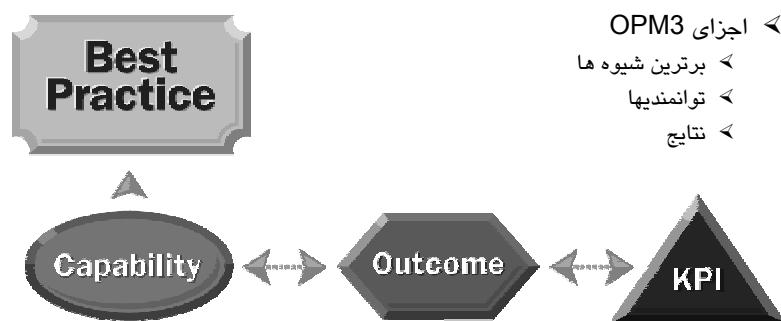

5/29/2007

Organizational PM Maturity Model (OPM3)

۱۸

اجزای مدل OPM3

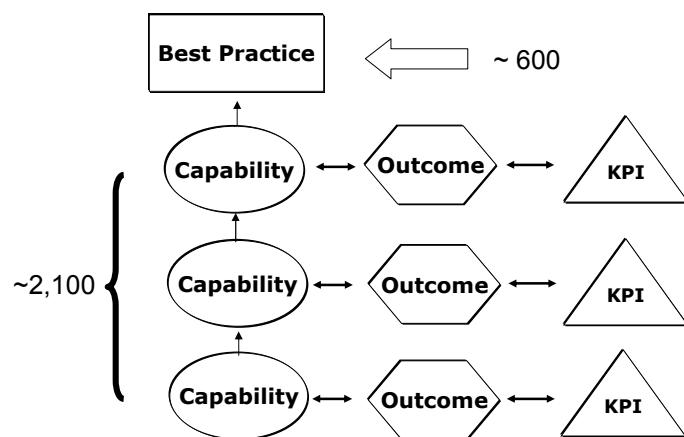
5/29/2007

Organizational PM Maturity Model (OPM3)

۱۱

اجزای مدل OPM3

ساختار مدل

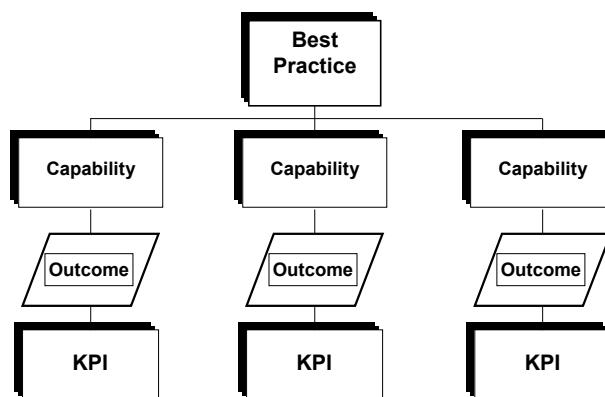
5/29/2007

Organizational PM Maturity Model (OPM3)

۱۲

اجزای مدل OPM3

آناتومی عملکرد برتر (BP)

5/29/2007

Organizational PM Maturity Model (OPM3)

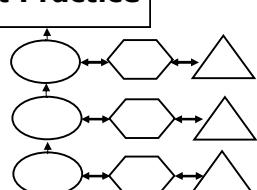
۲۱

اجزای مدل OPM3

بهترین عملکردها (Best Practices)

« بهترین عملکردها/بهترین شیوه‌ها/الگوهای برتر/عملکرد برتر
(Best Practices/BP) «

Best Practice

- « وضعیت بیانگر تعالی در یک محدوده (فعالیت) خاص
- « ایده‌آل های سازمان برای بهبود اثربخشی
- « فهرست (دایرکتوری) بهترین عملکردها
- « لیستی از BP ها و شرح خلاصه هر یک

« سطح بلوغ = میزان BP های موجود

5/29/2007

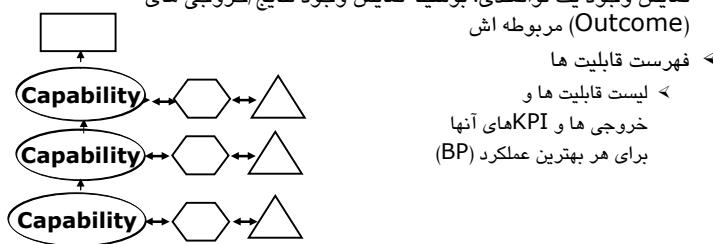
Organizational PM Maturity Model (OPM3)

۲۲

OPM3 اجزای مدل (Capabilities)

« قابلیت ها/توانمندی ها (Capabilities) «

- « رشد قدم به قدم در مسیر افزایش بلوغ و بالندگی
- « مجموعه ای از قابلیت ها، ضامن رسیدن به یک عملکرد برتر
- « نمایش وجود یک توانمندی، بوسیله نمایش وجود تایج/خروجی های (Outcome) مربوطه اش

5/29/2007

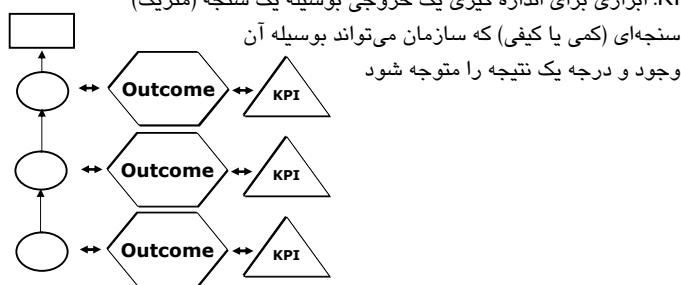
Organizational PM Maturity Model (OPM3)

۱۳

OPM3 اجزای مدل (Outcomes) خروجی ها و شاخصهای کلیدی عملکرد (KPIs)

« نتایج/خروچی ها (Outcomes) و شاخصهای کلیدی عملکرد (Performance Indicators/KPIs) «

- « خروجی: نتیجه ملموس یا غیرملموس استفاده از یک قابلیت
- « KPI: ابزاری برای اندازه گیری یک خروجی بوسیله یک سنجه (متريک)

5/29/2007

Organizational PM Maturity Model (OPM3)

۱۴

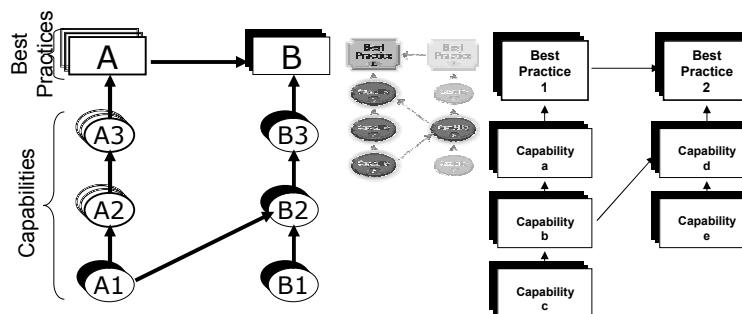
اجزای مدل OPM3

وابستگی ها

دایرکتوری برنامه ریزی بهبود

لیست همه قابلیتهای مورد نیاز برای هر بهترین عملکرد، شامل قابلیتهای از دیگر بهترین عملکردها

ترتیب و تقدم و تاخر در BP ها و Capability ها

5/29/2007

Organizational PM Maturity Model (OPM3)

۶۵

اجزای مدل OPM3

مثال

BP 3060: انتخاب پروژه‌ها، بر پایه مهمترین تمایلات سازمان

همتراز کردن اهداف و استراتژی سازمان پرتفویو

اولویت‌بندی پروژه‌ها بر اساس اهداف استراتژیک کسب و کار

اولویت‌بندی پروژه‌ها بر اساس اهداف کوتاه مدت سازمانی

انتخاب پروژه‌هایی که بیشترین خواسته‌های سرمایه‌گذاران را تامین می‌کند

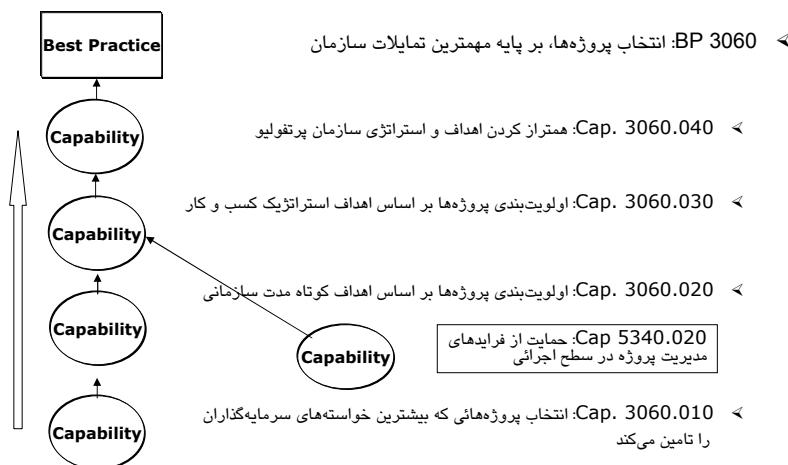
5/29/2007

Organizational PM Maturity Model (OPM3)

۶۶

اجزای مدل OPM3

مثال

5/29/2007

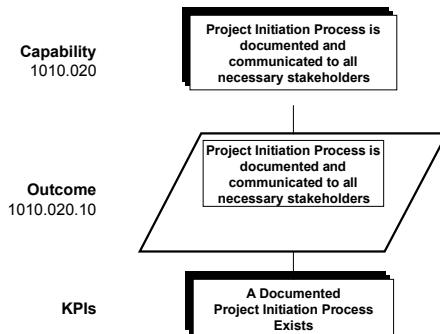
Organizational PM Maturity Model (OPM3)

۷۷

اجزای مدل OPM3

مثال

Best Practices Example 1010 - Project Initiation Process Standards are Established

5/29/2007

Organizational PM Maturity Model (OPM3)

۷۸

اجزای مدل OPM3

دایرکتوری ها

در مدل OPM3، دایرکتوریهای زیر بر اساس تکنیک دلفی بدست آمده است:

دایرکتوری برترین عملکردها (Best Practices Directory)

دایرکتوری قوامندیها (Capabilities Directory)

(Improvement Planning Directory) دایرکتوری برنامه ریزی بهبود

دانلود	دانلود	دانلود
دانلود	دانلود	دانلود

5/29/2007

Organizational PM Maturity Model (OPM3)

۲۹

اجزای مدل OPM3

نمونه دایرکتوری برترین عملکرد

BP ID	Title	Description	Project	Program	Portfolio	Standards	Maturity	Control	Impress
1000	Organization Standard Project Management Processes	The organization has a policy describing the classification, responsibility, authority, and communication requirements of organizational project management processes.	X	X	X	X	X	X	
1010	Project Initiation Process Standardization	Project initiation process standards are established.	X		X				{1,1,1,1,1}
1020	Project Plan Development Process Standard	Project Plan Development Process standards are established.		X					{1,1,1,1,1}
1030	Project Scope Planning Process Standard	Project Scope Planning Process standards are established.	X		X				{1,1,1,1,1}
1040	Project Design & Technical Process Standard	Project Design & Technical Process standards are established.	X		X				{1,1,1,1,1}

5/29/2007

Organizational PM Maturity Model (OPM3)

۳۰

اچزای مدل OPM3

نمونه دایرکتوری تو اندیها

5/29/2007

Organizational PM Maturity Model (OPM3)

51

احزای مدل OPM3

نمونه دایرکتوری برنامه بهود

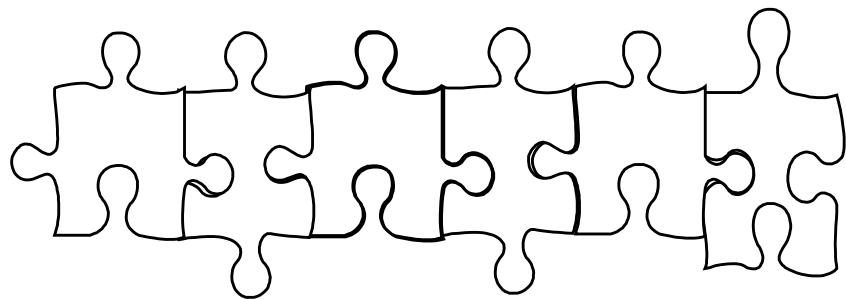
Figure 5-3: Sample Page of PDFs from Figure 2 (cont'd.)

5/29/2007

Organizational PM Maturity Model (OPM3)

۳۲

OPM3 مدل Assessment در بخش

5/29/2007

Organizational PM Maturity Model (OPM3)

۲۳

اجزای مدل OPM3 SMCC

« OPM3 بر مبنای یک پارادایم مدیریت فرایند ۴ مرحله‌ای استوار است
« این ۴ مرحله، مراحل بالندگی فرایندها در پروژه هستند

SMCC یا SMCI «

- « استانداردسازی (Standardize)
- « اندازه‌گیری (Measure)
- « کنترل (Control)
- « بهبود مستمر (Continuously Improve)

5/29/2007

Organizational PM Maturity Model (OPM3)

۲۴

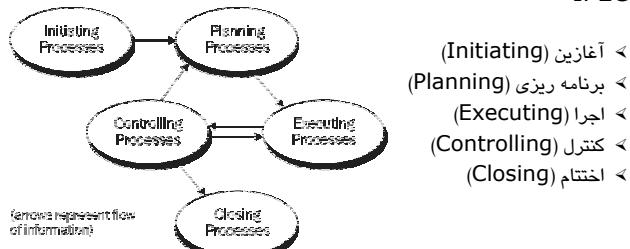
اچزایی مدل OPM3

IPECC

PMI بر مبنای ۵ گروه فرایندی استاندارد PMBOK® موسسه OPM3

استوار است:

IPECC ↵

5/29/2007

Organizational PM Maturity Model (OPM3)

۲۵

دسته‌بندی
نگاه احتمالی

﴿ متدھای دسته بندی "بہترین عملکردها" و "قالیلتها" عبارتند از: ﴾

«**IPECC**» نام دارد که از مخفف **Initiating, Planning, Executing, Controlling, Closing** می‌باشد. این مجموعه از فرایندهای مدیریت پروژه است که در اینجا به صورت مختصر آنها را بررسی خواهیم کرد.

→ بهترین عملکردها بر اساس دامنه مدیریت پروژه سازمان دسته‌بندی می‌شوند که **PPP**، **Project**، **Program** و **Portfolio** هستند.

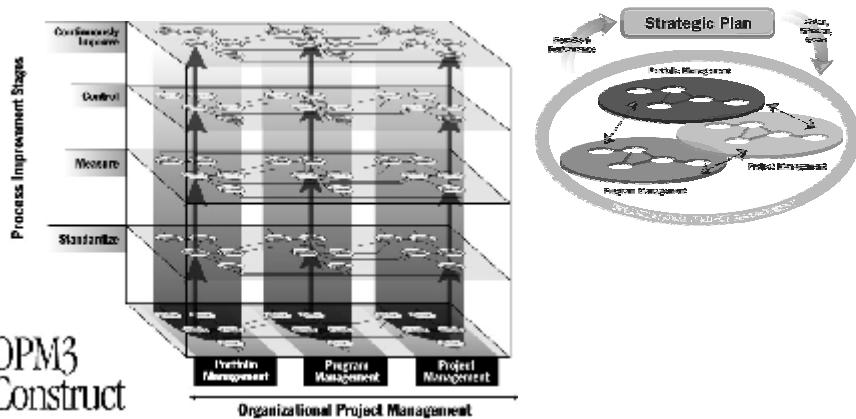
« بهترین عملکردها همچنین بر اساس مراحل بپیوی فرایندها دسته‌بندی می‌شوند
» **SMCI**: استانداردسازی (Standardize), اندازه‌گیری (Measure)
» **Control**: پیویسته مسیمه (Continuously Improve)

5/29/2007

Organizational PM Maturity Model (OPM3)

۷۹

ساختار بلوغ

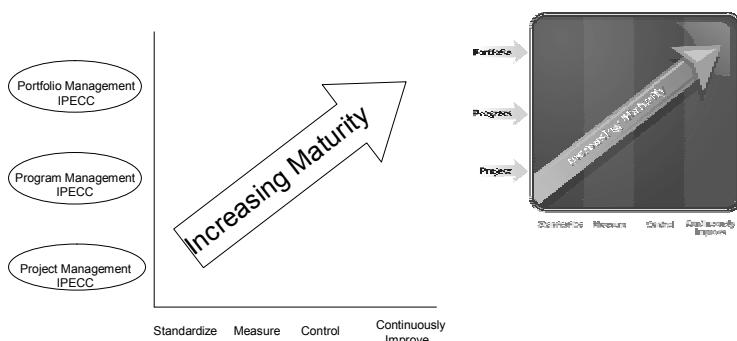

5/29/2007

Organizational PM Maturity Model (OPM3)

٢٤

افزایش بلوغ (بالندگی)

5/29/2007

Organizational PM Maturity Model (OPM3)

٢٥

ارزیابی

﴿ ارزیابی ﴾

﴿ مقایسه و ضعیت بلوغ فعلی سازمان با مدل OPM3
﴾ مقایسه بر اساس Best Practice ها و Capability ها

﴿ درک و ضعیت فعلی
﴾ استفاده از ابزارهای خوددارزیابی
﴿ نمونه ابزار ارزیابی: پرسشنامه خوددارزیابی CD بر روی OPM3

﴿ مقایسه اصلی
﴾ ارزیابان OPM3

5/29/2007

Organizational PM Maturity Model (OPM3)

۳۹

خوددارزیابی وضعیتهای ممکن

﴿ تصمیم گیری بر اساس نتایج ارزیابی ﴾

- ﴿ ۱. انجام ارزیابی با عمق بیشتر
- ﴿ ۲. برنامه ریزی برای بهبود
- ﴿ ۳. خروج از چرخه ارزیابی
- ﴿ عدم ترک بازبینی و ضعیت بلوغ

5/29/2007

Organizational PM Maturity Model (OPM3)

۴۰

خودارزیابی

پرسشنامه خودارزیابی

۱۵۱ سوال برای خود ارزیابی (بصورت بله / خیر)

مثال

۱. آیا سرمایه گذاران و سایر ذینفعان پروژه در تعیین اهداف پروژه دخیل بوده و این اهداف علاقه همه طرفها را در بر می کنند؟

OPM3 SAM QUESTIONS

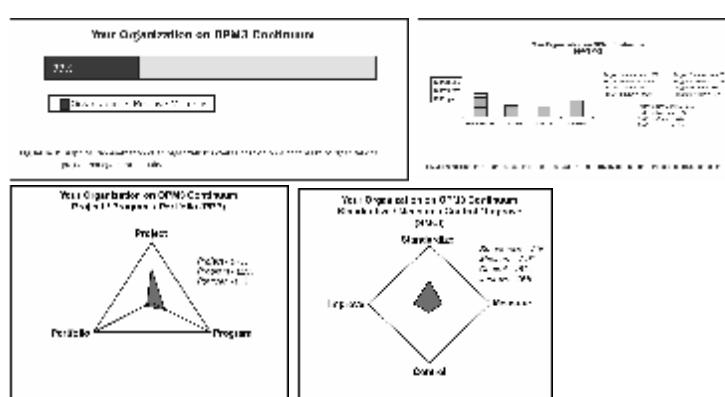
- 1 Are the sponsor and other stakeholders involved in setting a direction for the project that is in the best interests of all stakeholders?
- 2 Does your organization consider risk during project selection?
- 3 Are your organization's goals and objectives communicated to and understood by the project team?
- 4 Do the projects in your organization have clear and measurable objectives in addition to time, cost, and quality?
- 5 Does your organization continuously improve the quality of projects to achieve customer satisfaction?

5/29/2007

Organizational PM Maturity Model (OPM3)

۴۱

خودارزیابی نتایج

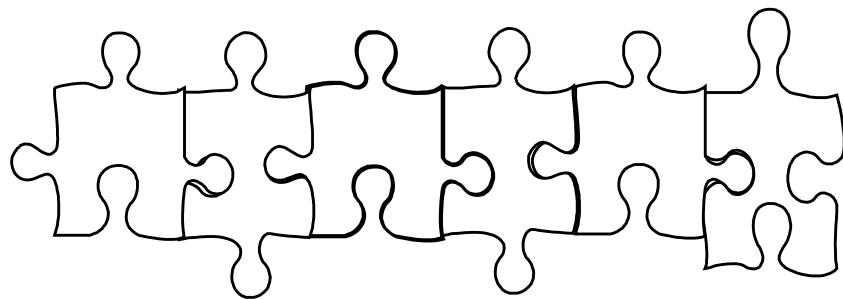

5/29/2007

Organizational PM Maturity Model (OPM3)

۴۲

OPM3 مدل در بخش Improvement

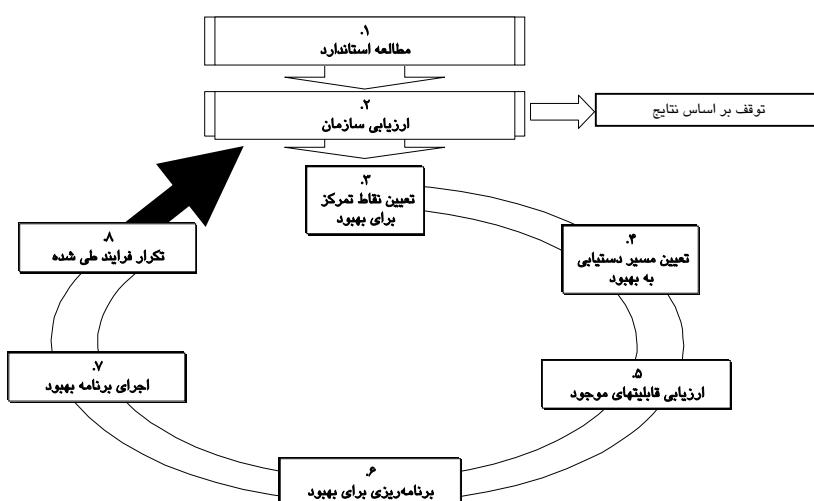

5/29/2007

Organizational PM Maturity Model (OPM3)

۴۳

گامهای OPM3

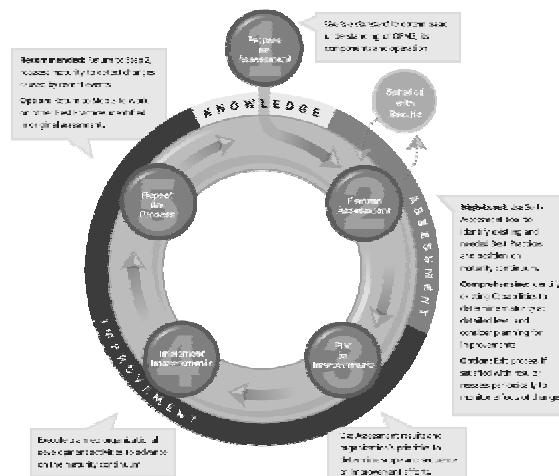

5/29/2007

Organizational PM Maturity Model (OPM3)

۴۴

OPM3 چرخه

OPM3 چرخه

- « ۱. آمادگی برای ارزیابی
- « ۲. انجام ارزیابی
- « ۳. برنامه ریزی برای بهبود
- « ۴. اجرای برنامه های بهبود
- « ۵. تکرار گامهای فوق

5/29/2007

Organizational PM Maturity Model (OPM3)

۴۵

بهبود

بر اساس نتایج ارزیابی

- « لیستی از برترین شیوه ها که هنوز حاصل نشده اند
- « لیستی از قابلیتها که هنوز کاملا توسعه نیافته اند

این استاندارد شامل گامهای اجرای واقعی بهبود نمی باشد

« توسعه سازمانی، مدیریت تغییرات، ساختاردهی مجدد، آموزش دهی و ...

OPM3 کمک

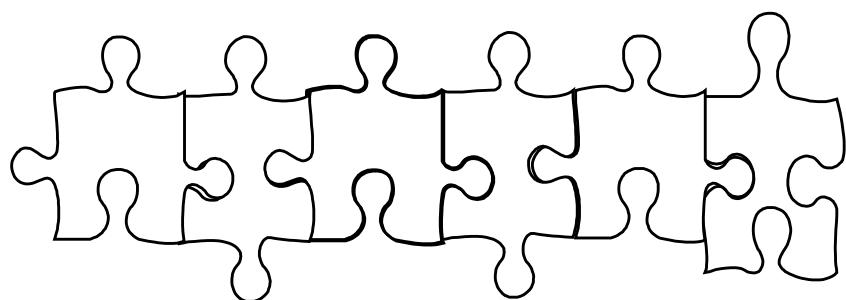
- « مشخص کردن Capability هایی که باید کسب شوند؛ بهمراه وابستگیهای آنها بر اساس اولویتهای سازمان

5/29/2007

Organizational PM Maturity Model (OPM3)

۴۶

خلاصه

5/29/2007

Organizational PM Maturity Model (OPM3)

۴۷

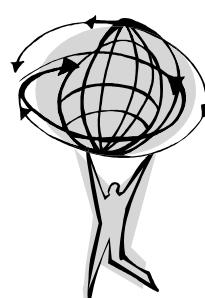
خلاصه

نتیجه‌گیری

« OPM3 چه کمکی به سازمان خواهد نمود؟

« به سازمان کمک می‌کند تا سطح بلوغ مدیریت پروژه خود را درک نماید

« راهی را برای ترجمه استراتژیها به خروجی‌های موفق‌آمیز، سازگار و قابل پیش‌بینی پروژه‌ها را معرفی می‌نماید

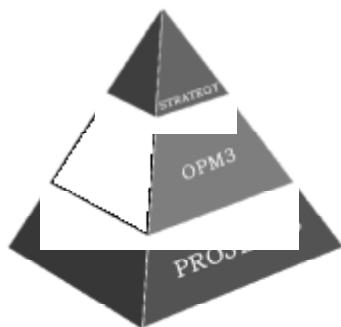

5/29/2007

Organizational PM Maturity Model (OPM3)

۴۸

خلاصه پر کردن فاصله

﴿ پر کردن فاصله ﴾

﴿ اکثر سازمانها فرایندهای برنامه‌ریزی استراتژیک را دارا هستند. ﴾

﴿ OPM3 به سازمانها کمک می‌کند تا پروژه‌هایشان را با استراتژیهای کسب و کارشان همسو سازند. ﴾

﴿ PMBOK راهنمای موثر منطبق با این سیستم برای اجرای موافقیت‌آمیز پروژه‌هاست. ﴾

5/29/2007

Organizational PM Maturity Model (OPM3)

۴۹

خلاصه اکنون OPM3 قابل دسترسی است!

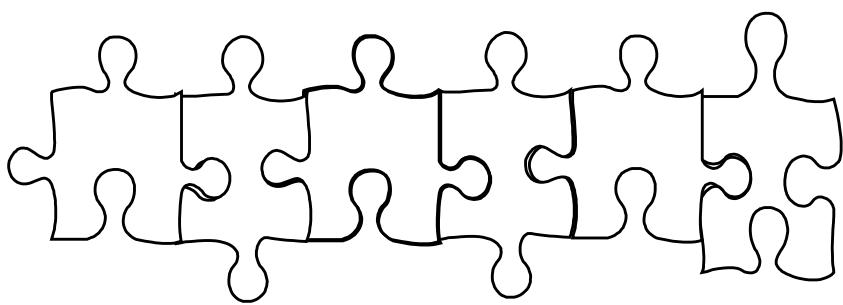
www.pmi.org

5/29/2007

Organizational PM Maturity Model (OPM3)

۵۰

پرسش و بحث

5/29/2007

Organizational PM Maturity Model (OPM3)

۵۱

چالش

« مهمترین اشکال وارد بر OPM3 چیست؟

- « OPM3 تنها به فرایندهای مدیریت پروژه توجه دارد و سایر جنبه های مدیریتی را در نظر نمی گیرد
- « تمرکز بر مشتری
- « تصمیم گیری بر مبنای شواهد
- « روابط دوطرفه با ذینفعان پروژه
- « تعهد مدیریت
- ... «

5/29/2007

Organizational PM Maturity Model (OPM3)

۵۲

پرسش

پرسش؟

از توجه شما سپاسگزارم.

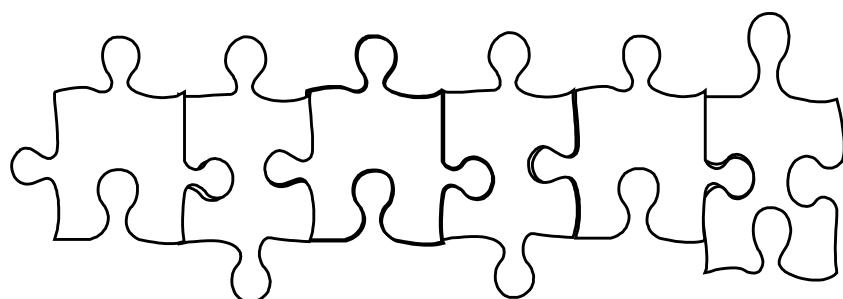
shakeri@iust.ac.ir

5/29/2007

Organizational PM Maturity Model (OPM3)

۵۳

پیوست: دموی نرم افزار OPM3

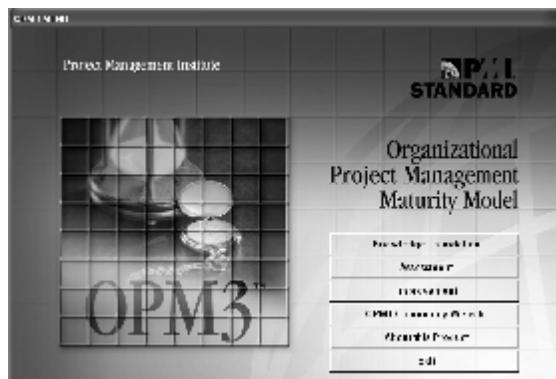

5/29/2007

Organizational PM Maturity Model (OPM3)

۵۴

نرم افزار OPM3

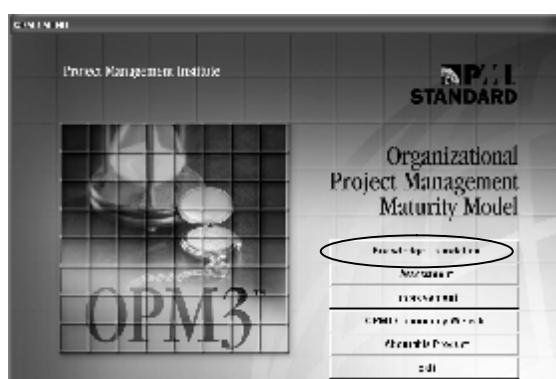

5/29/2007

Organizational PM Maturity Model (OPM3)

۲۵

نرم افزار OPM3

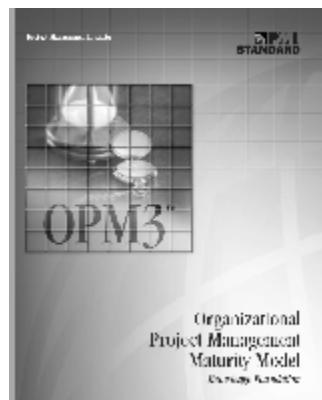

5/29/2007

Organizational PM Maturity Model (OPM3)

۲۶

پایه دانش

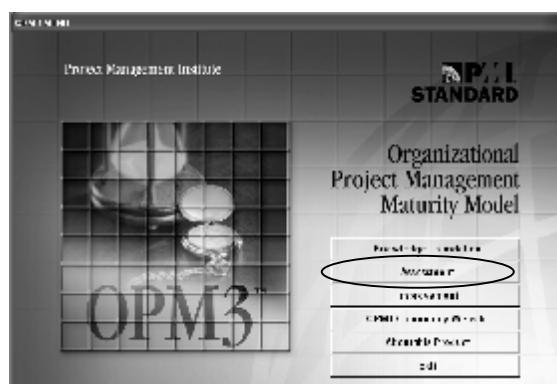

5/29/2007

Organizational PM Maturity Model (OPM3)

۲۷

نرم افزار OPM3

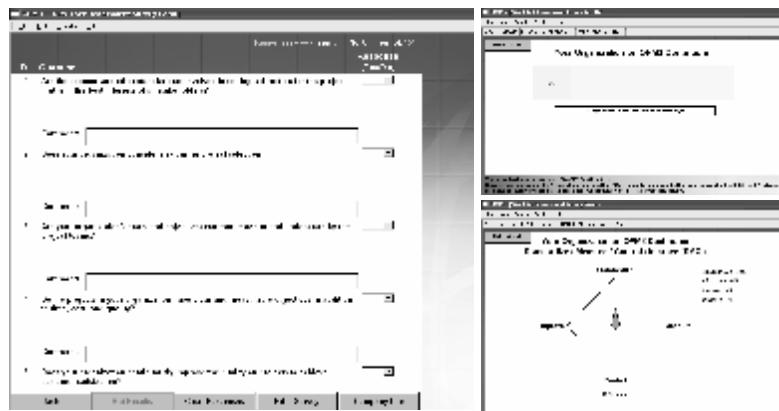

5/29/2007

Organizational PM Maturity Model (OPM3)

۲۸

ارزیابی

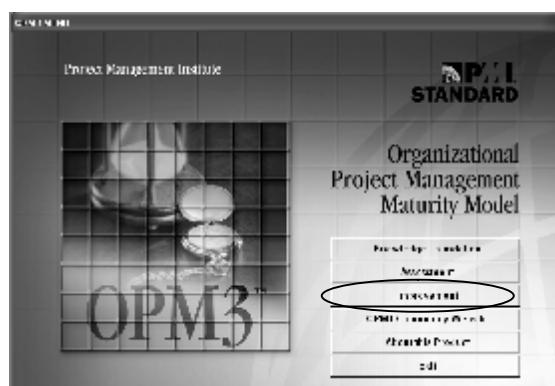

5/29/2007

Organizational PM Maturity Model (OPM3)

54

نرم افزار OPM3

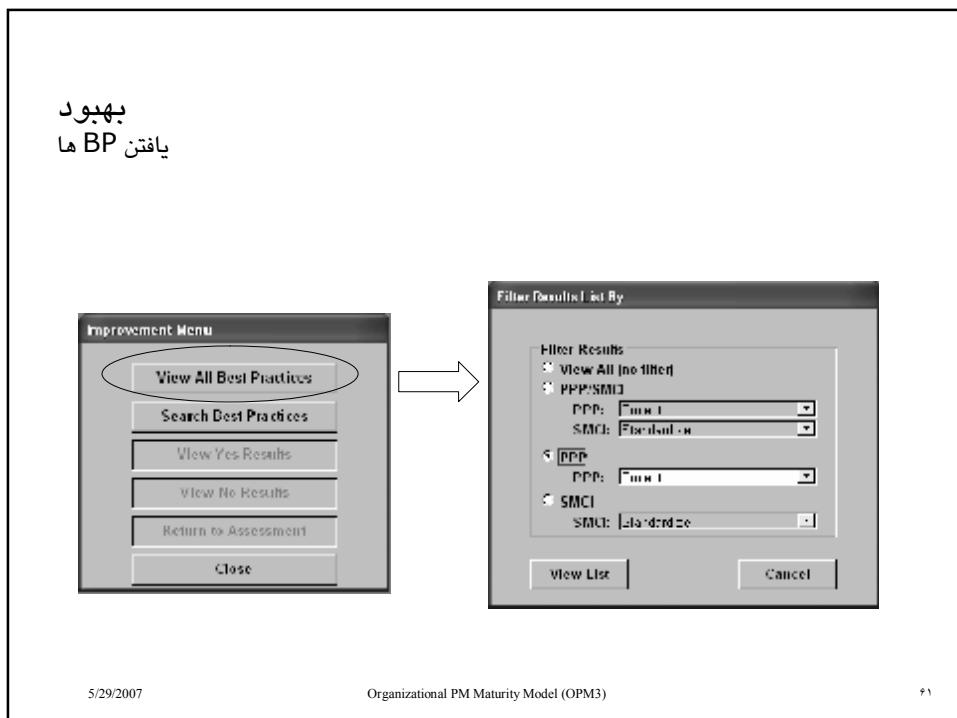

5/29/2007

Organizational PM Maturity Model (OPM3)

55

بهبود ها BP

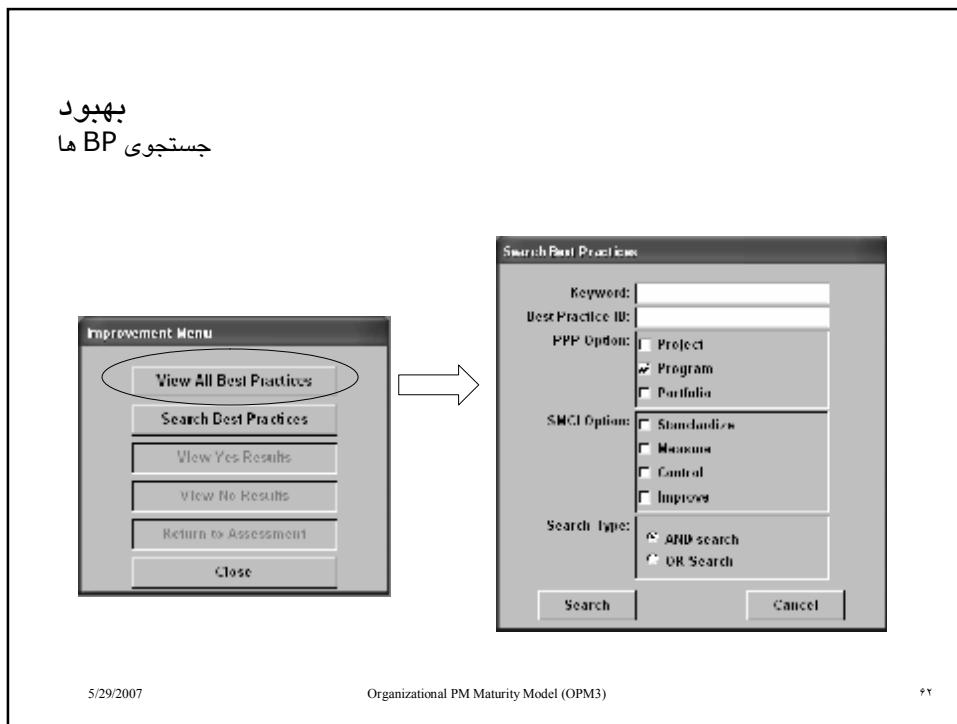

5/29/2007

Organizational PM Maturity Model (OPM3)

۹۱

بهبود ها BP جستجوی

5/29/2007

Organizational PM Maturity Model (OPM3)

۹۲

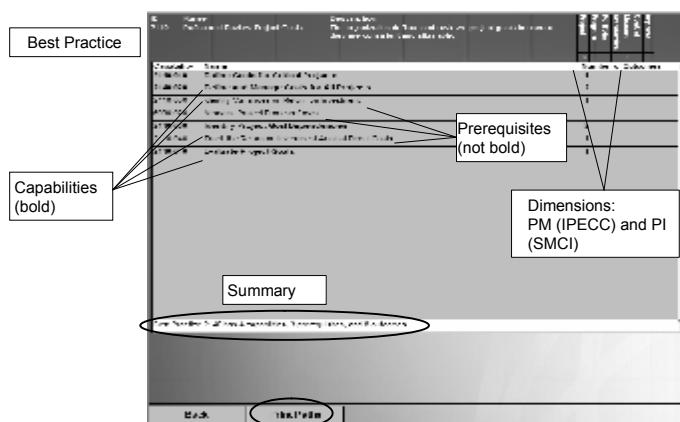
بهبود
نمونه BP ها

5/29/2007

Organizational PM Maturity Model (OPM3)

٩٣

بهود نمونه Capability ها

5/29/2007

Organizational PM Maturity Model (OPM3)

٩٤

برنامه ریزی بهبود

مثال

OPM3 Improvement Planning Directory

Selected Best Practice with Paths

Best Practice 2100 Name Managed Project Success Criteria
Description The organization defines success criteria at the start of the project that are managed, as needed, throughout the project.

Initiation	Planning	Execution	Monitoring	Control	Improvement
		X		X	

Capability	Name	Outcome Checklist
2100.010	Define Project Success Criteria	—
1540.030	Relate Project Selection to Business Strategy	— —
2100.030	Modifying Success Criteria to Manage for Consistency	—
2100.030	Synchronize Project Release Schedules With Investment Capacity Considerations	—

Best Practice 2100 has 3 capability, 1 prerequisites, and 0 outcomes.

5/29/2007

Organizational PM Maturity Model (OPM3)

۹۵

نکات

◀ انتخاب BP های موردنیاز بر اساس استراتژیهای سازمان

◀ انتخاب BP ها برای هر فرایند IPECC در هر سطح SMCI از هریک از

ستونهای PPP

Process Improvement Methodology

Identify	Define	Refine	Implement	Control

5/29/2007

Organizational PM Maturity Model (OPM3)

۹۶